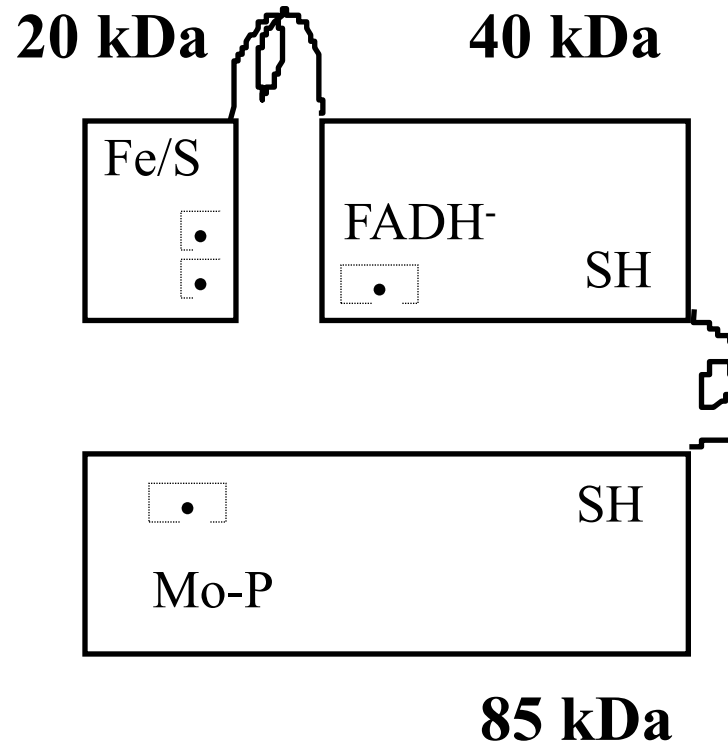

Endogenní zdroje volných radikálů

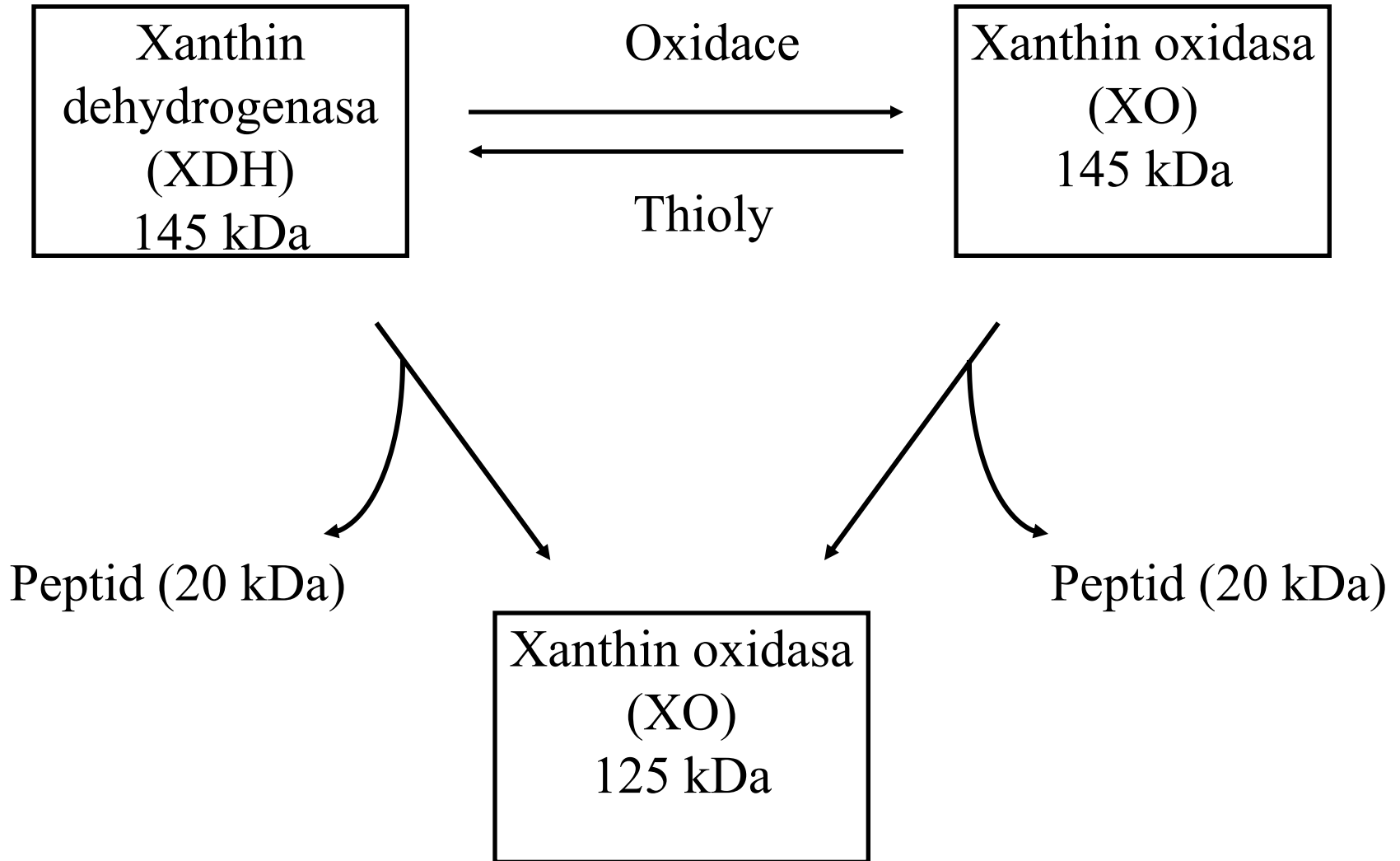
Fyziologické vs. patofyziologické procesy

- ~ Enzymatické systémy: Xanthin / Xanthin oxidasa, NADPH oxidasa, Peroxidasy, NO syntasa, Cytochrom P450
- ~ Autooxidační reakce: glyceraldehyd, adrenalin, noradrenalin, dopamin, cystein, katecholaminy aj.
- ~ Proteiny obsahující hem
- ~ Elektronový transportní řetězec mitochondrií

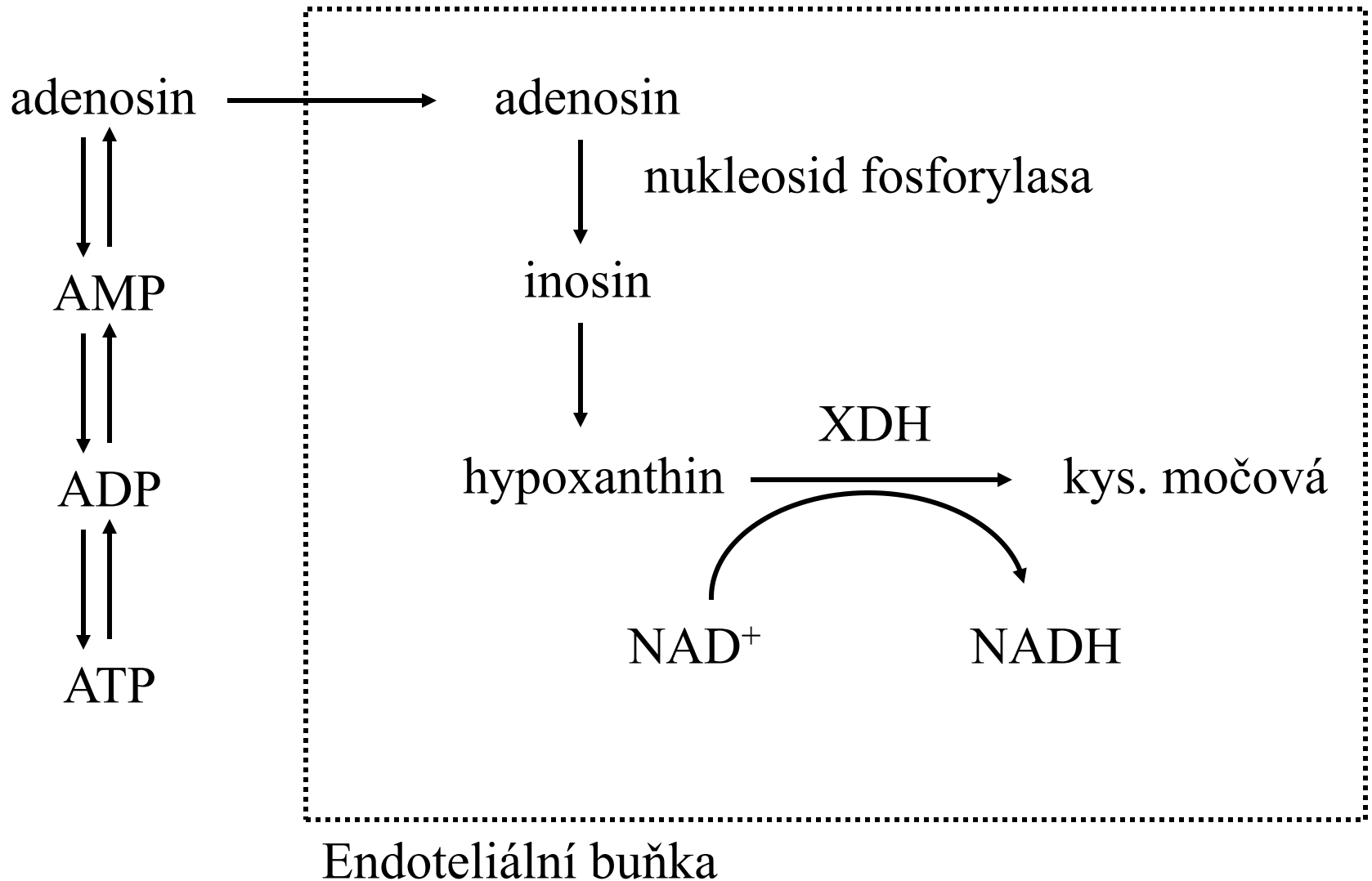
Xanthin oxidoreduktasa

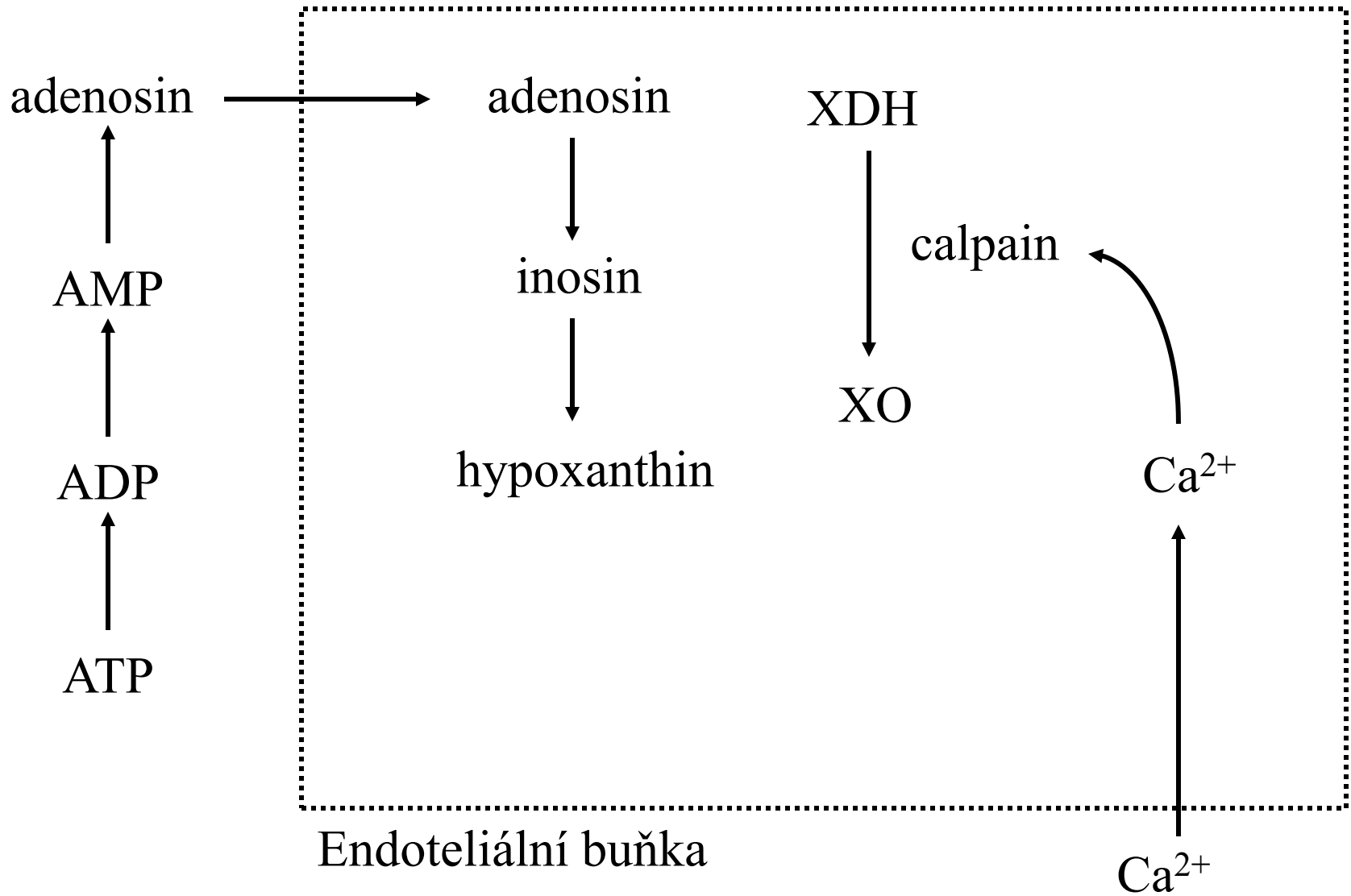
Xanthin oxidoreduktasa

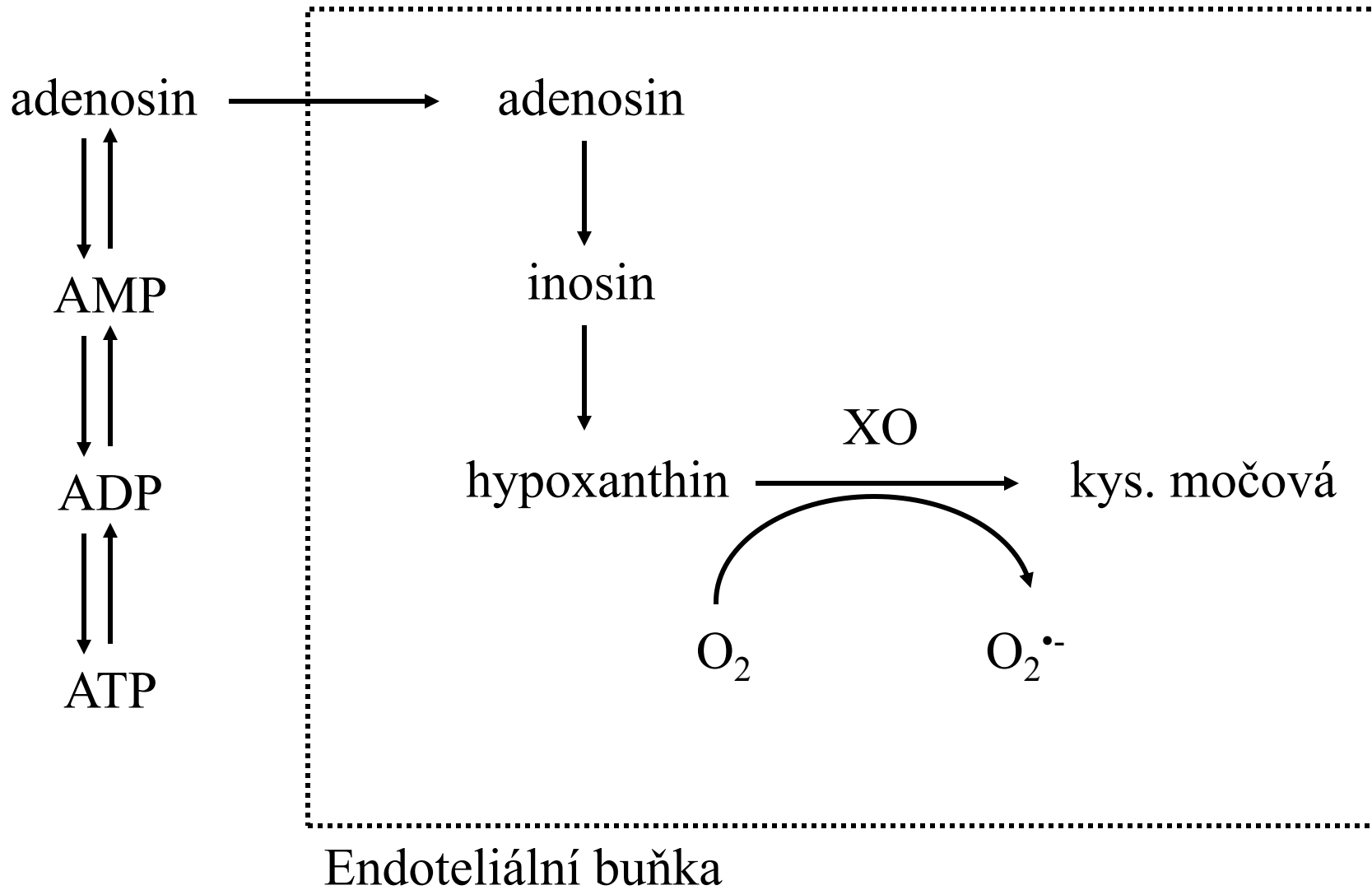
Xanthin dehydrogenasa

Xanthin oxidasa - ischemie

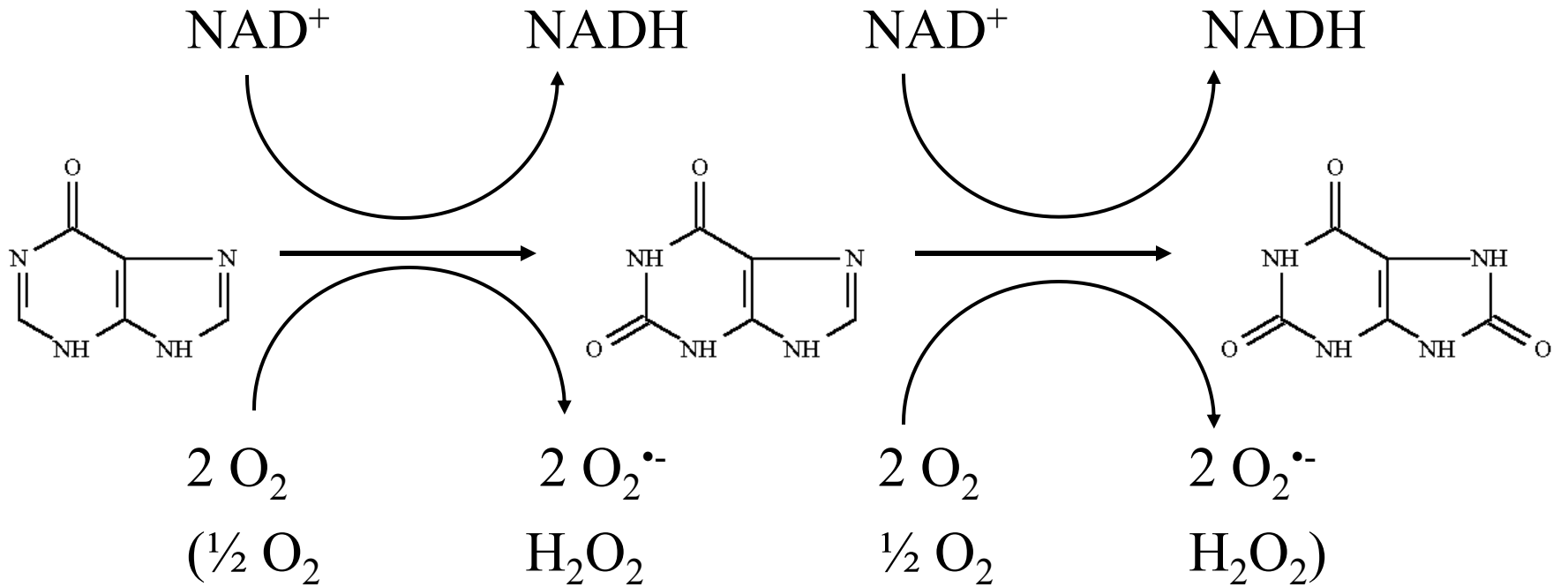

Xanthin oxidasa - reperfuze

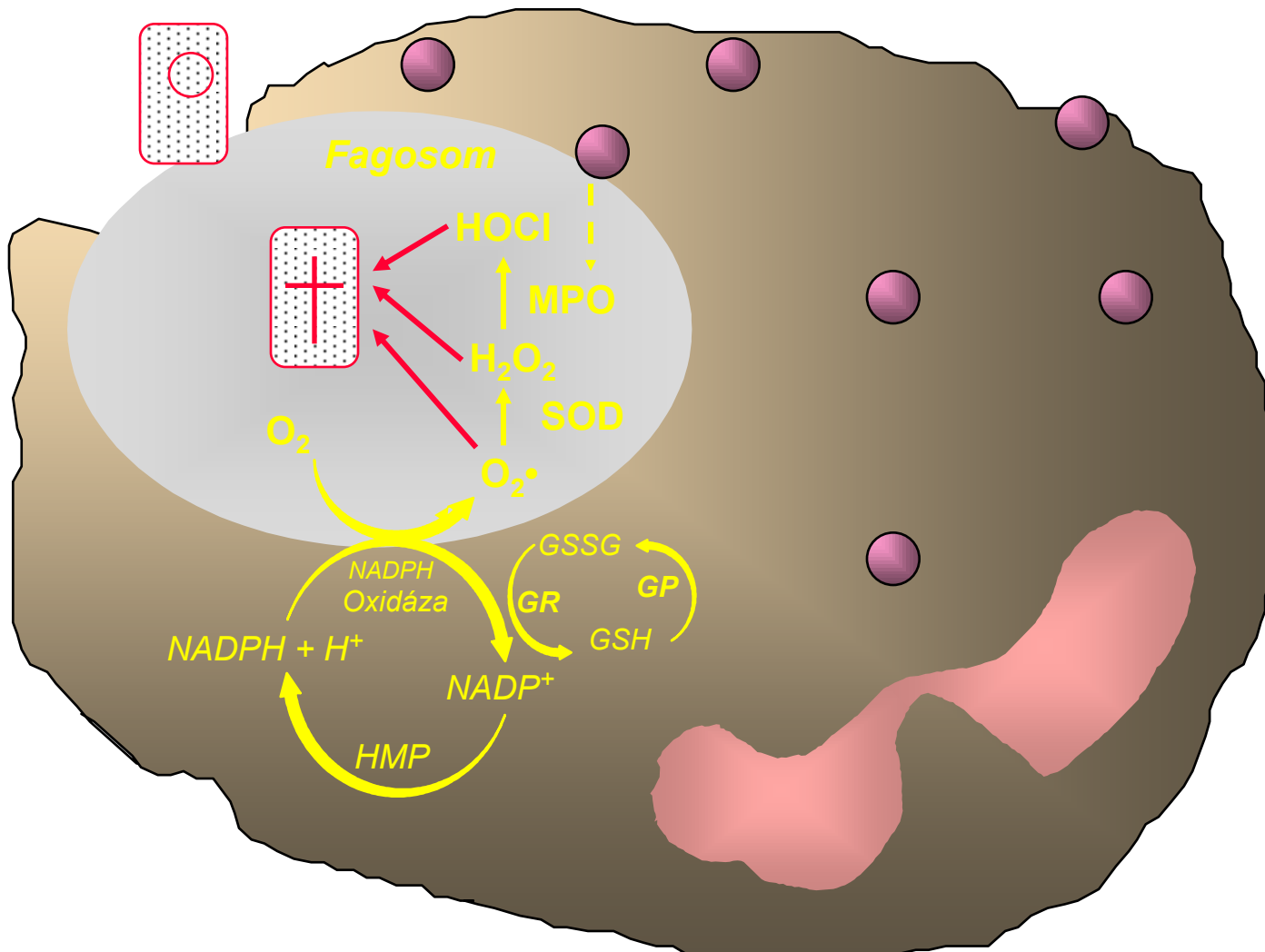
Xanthin oxidoreduktasa

XDH

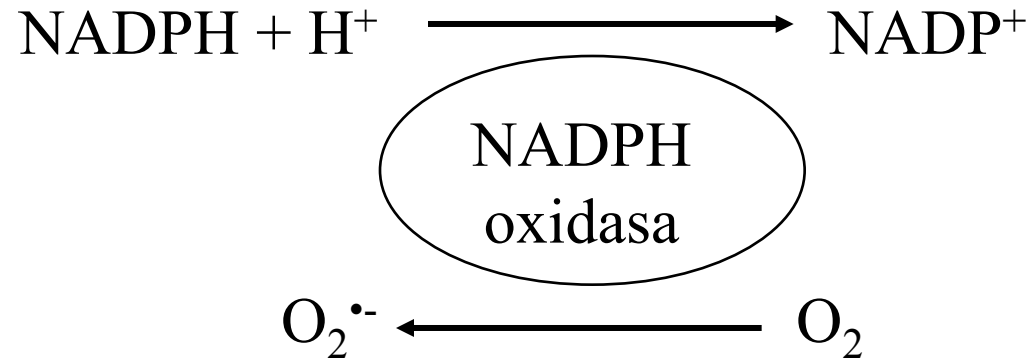
XO

Oxidativní vzplanutí neutrofilů

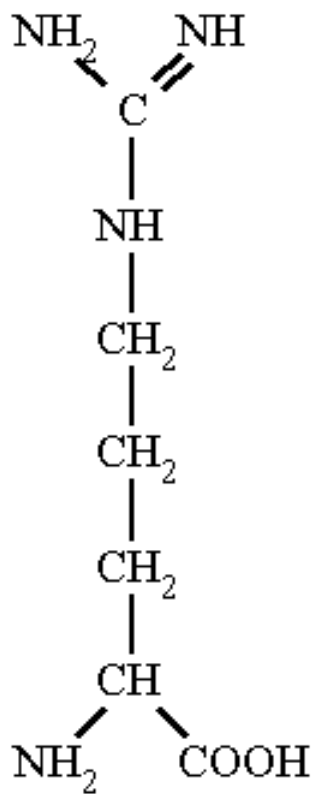
NADPH oxidasa

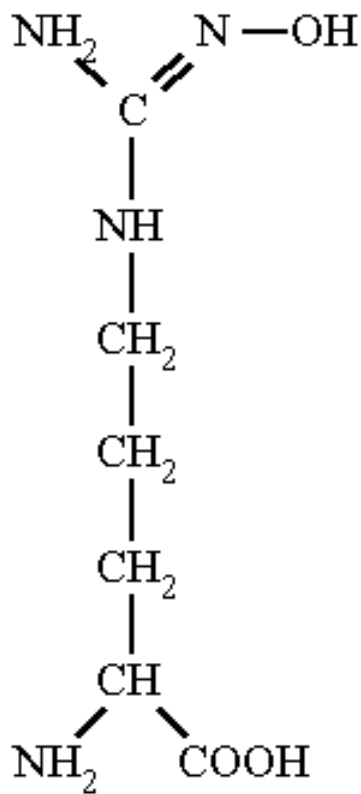
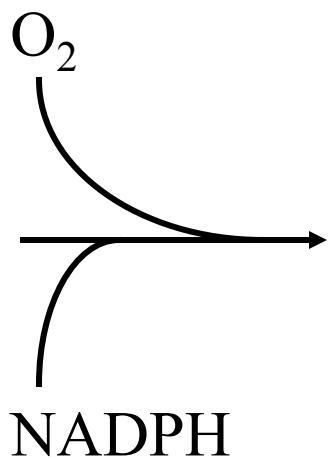
Myeloperoxidasa

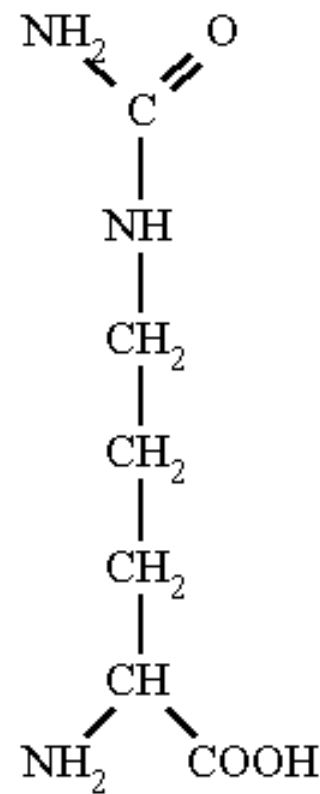
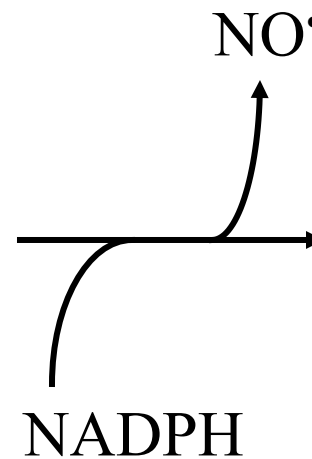
Syntéza oxidu dusnatého

L-arginin

hydroxy-L-arginin

citrulin

Syntasy oxidu dusnatého (NOS)

Společné vlastnosti:

Substrát	L-Arginin
Kofaktory	NADPH, FAD, FMN, H ₄ -biopterin
Hemová skupina	Protoporfyrin IX

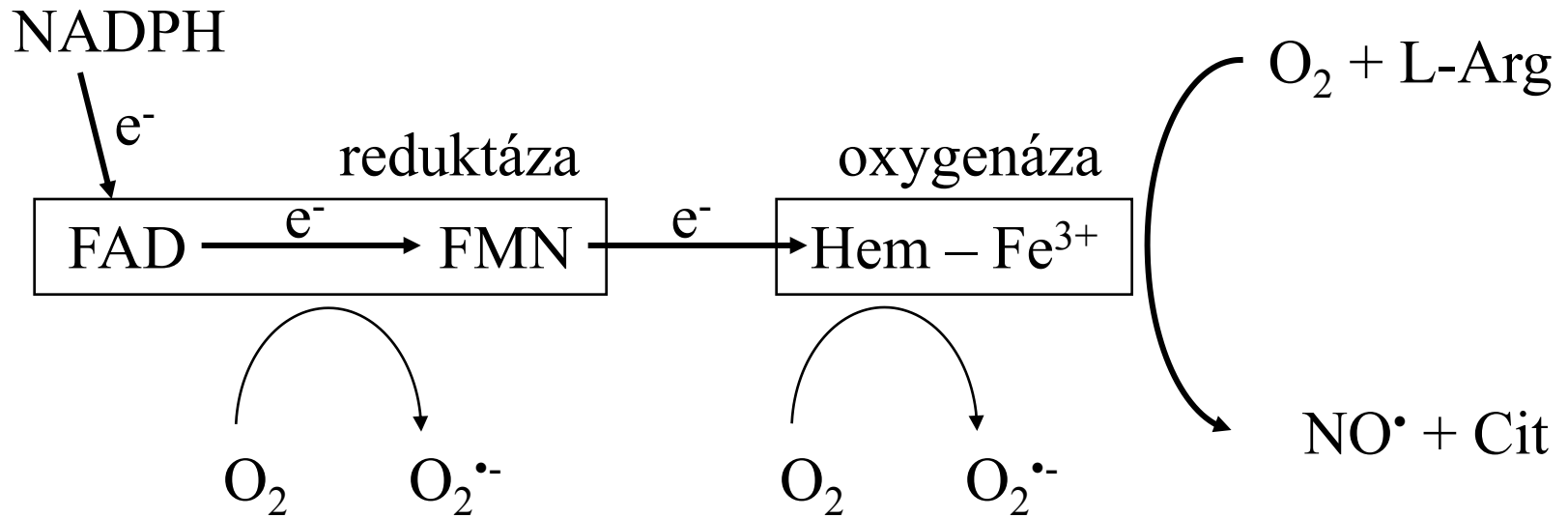
cNOS: ncNOS (~ NOS I) – nervová tkáň (plíce, neutrofily)

ecNOS (~ NOS III) – endoteliální buňky

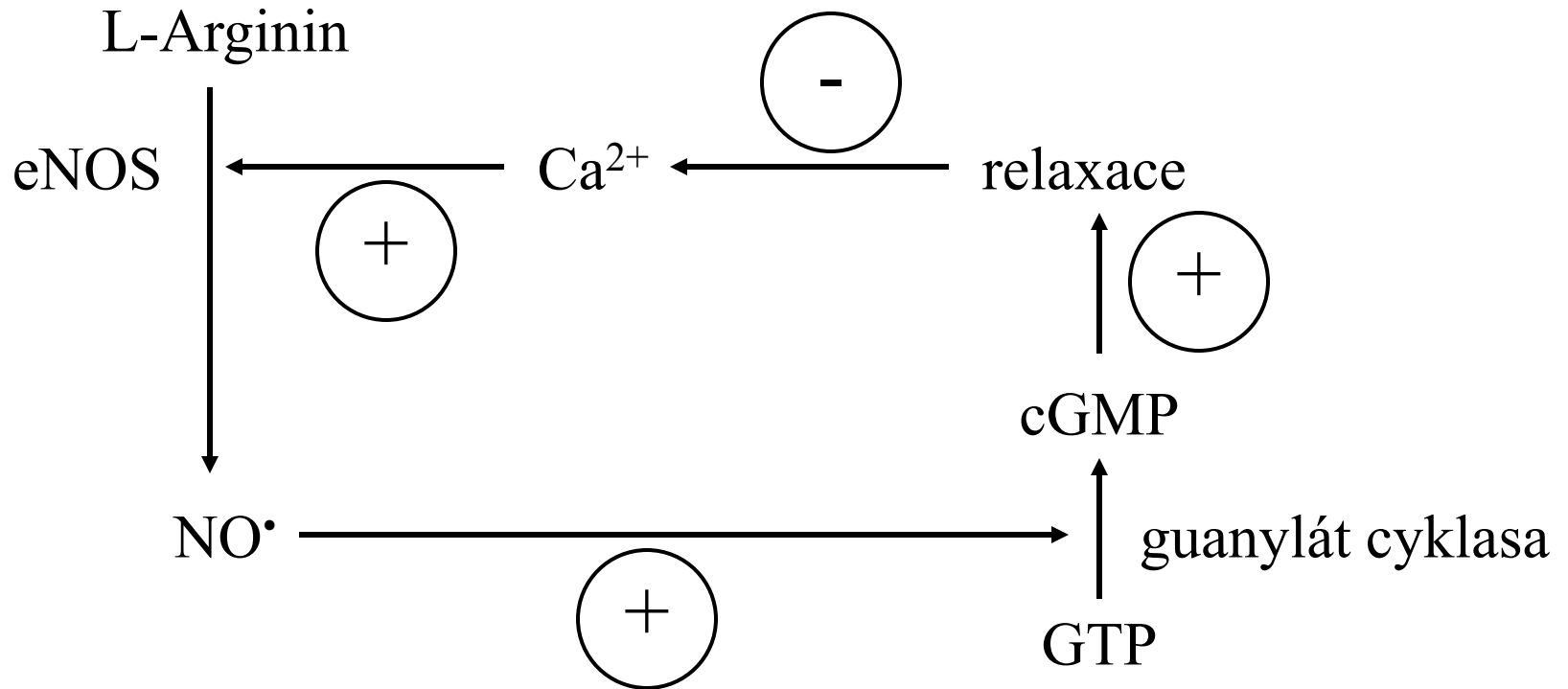
iNOS (~ NOS II) - makrofágy, neutrofily

- stimulace cytokiny, mikrobiálními produkty

NOS – produkce NO a superoxidu

Regulace homeostázy vaskulárního napětí

Oxygenasy

Enzymy důležité pro oxidační reakce v metabolismu xenobiotik a endogenních sloučenin

- **Monoxygenasy** (na substrát se přenáší 1 atom z O_2)
- **Dioxygenasy** (na substrát se přenáší 2 atomy z O_2)

Monooxygenasy

Cytochromy P450

Monooxygenasy obsahující flavin

Dopamin β -monooxygenasy

Monooxygenasy obsahující měď

Monooxygenasy závislé na pteridinu

Cytochrom P450 (= CYP)

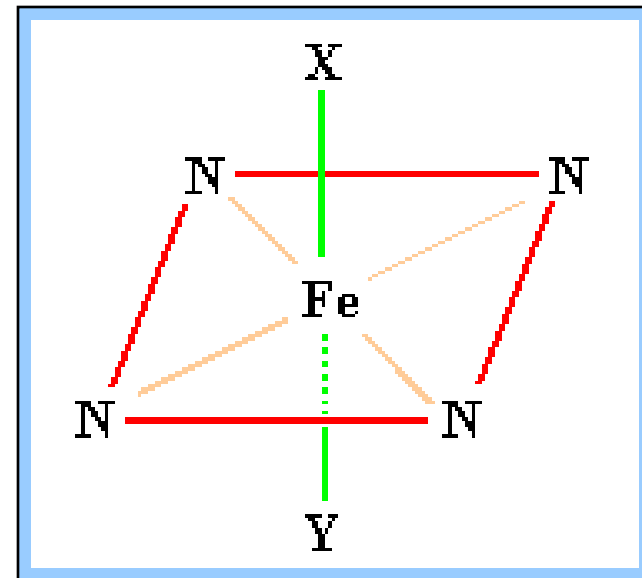
- ~ Procaryota, Eucaryota
- ~ téměř všechny orgány a tkáně
- ~ vázány na membránu (endoplazmatické retikulum, mitochondrie)
- ~ hlavní úloha v evoluci: ochrana proti zvyšující se koncentraci O₂ v atmosféře
- ~ pozdější úloha: oxidační reakce
  - anabolismus/katabolismus endogenních sloučenin
  - detoxikace xenobiotik

Cytochrom P450 (= CYP)

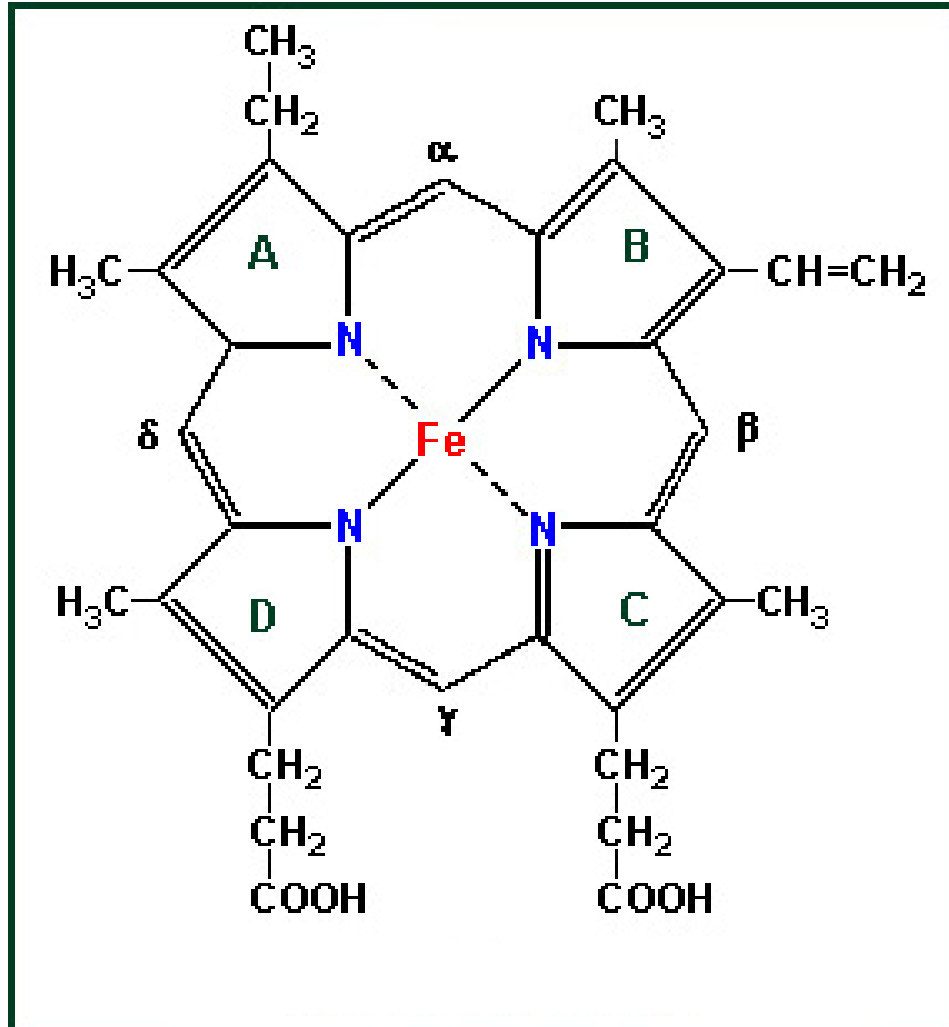
Hemoprotein

~ protein

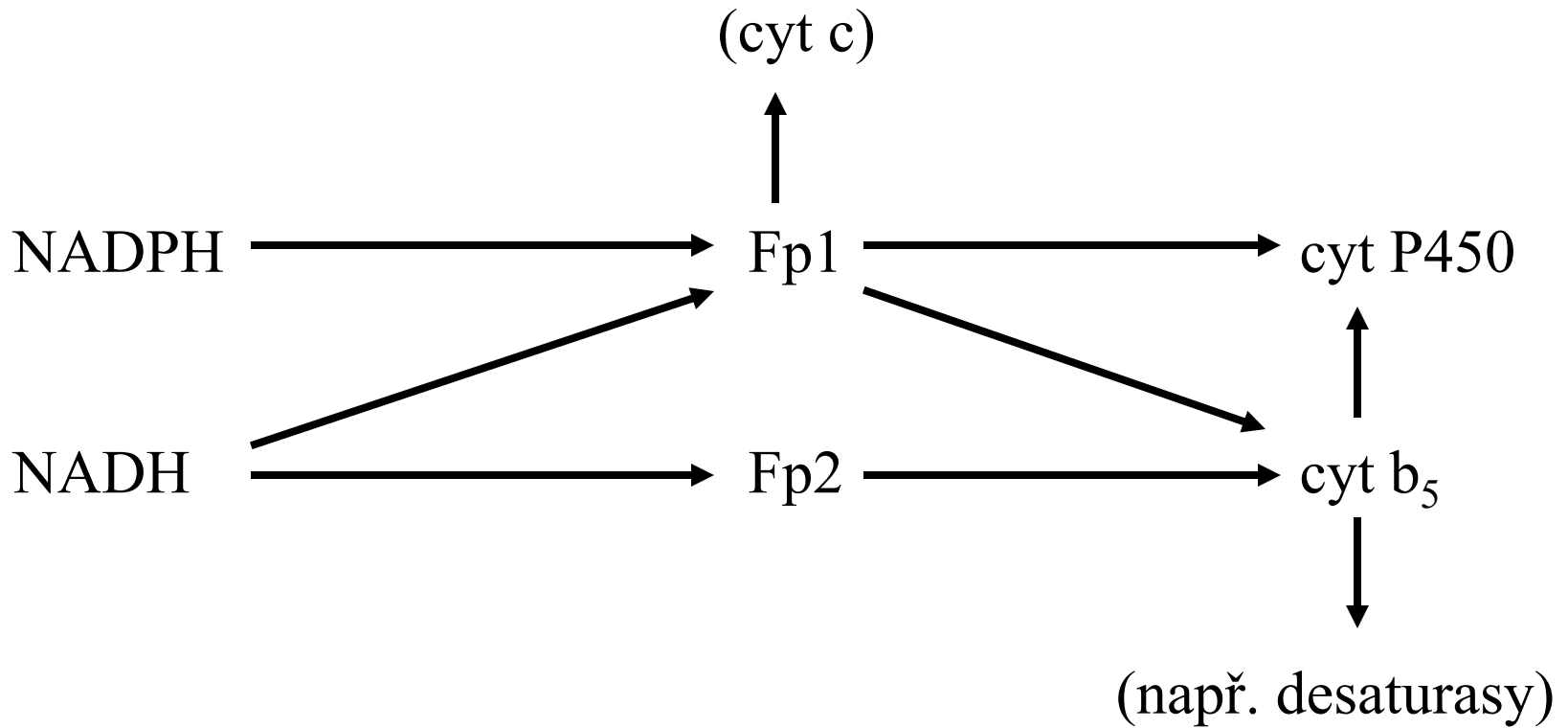
~ hem (Fe-protoporfyrin IX)

Cytochrom P450 (= CYP)

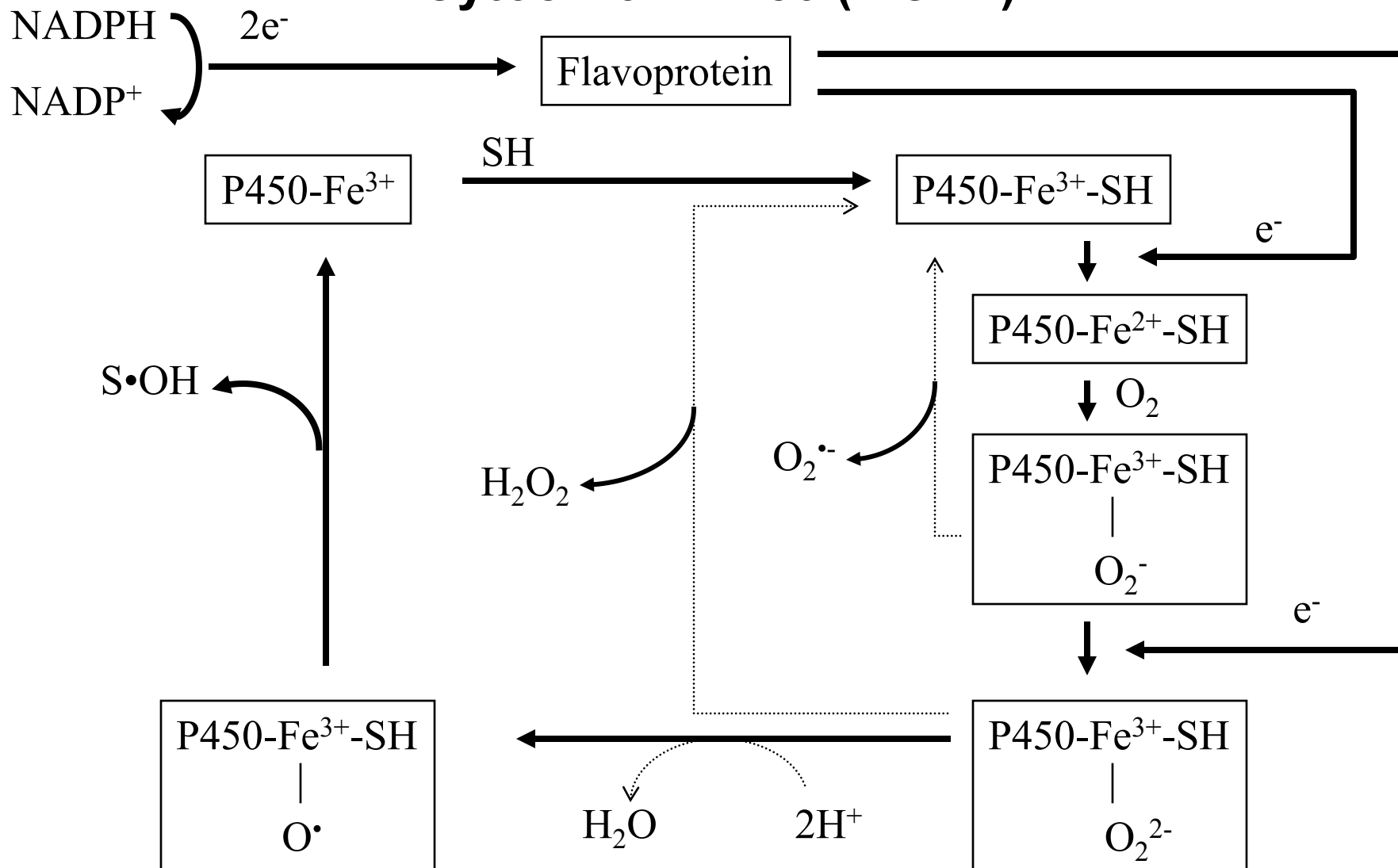

Cytochrom P450 (= CYP)

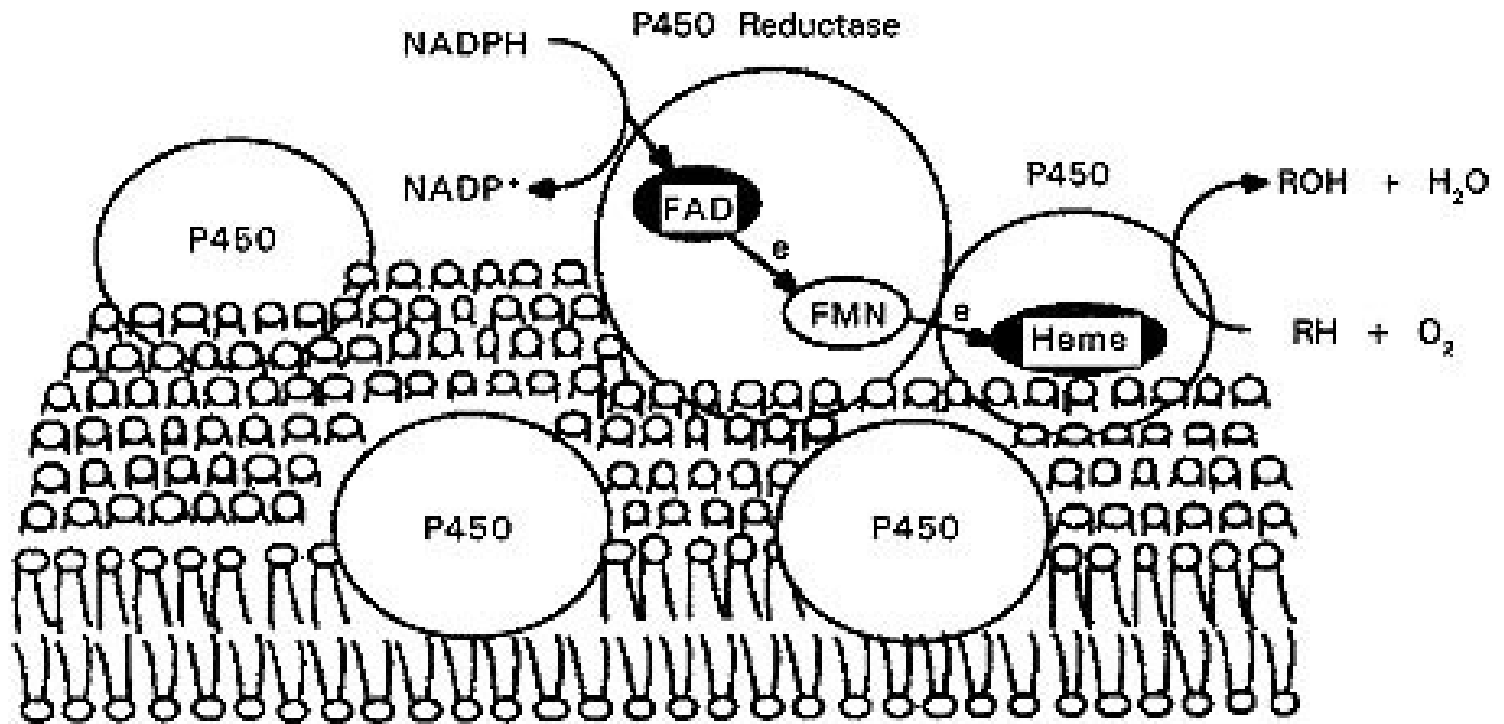
Přenos elektronů na mikrosomální cyt P450

Cytochrom P450 (= CYP)

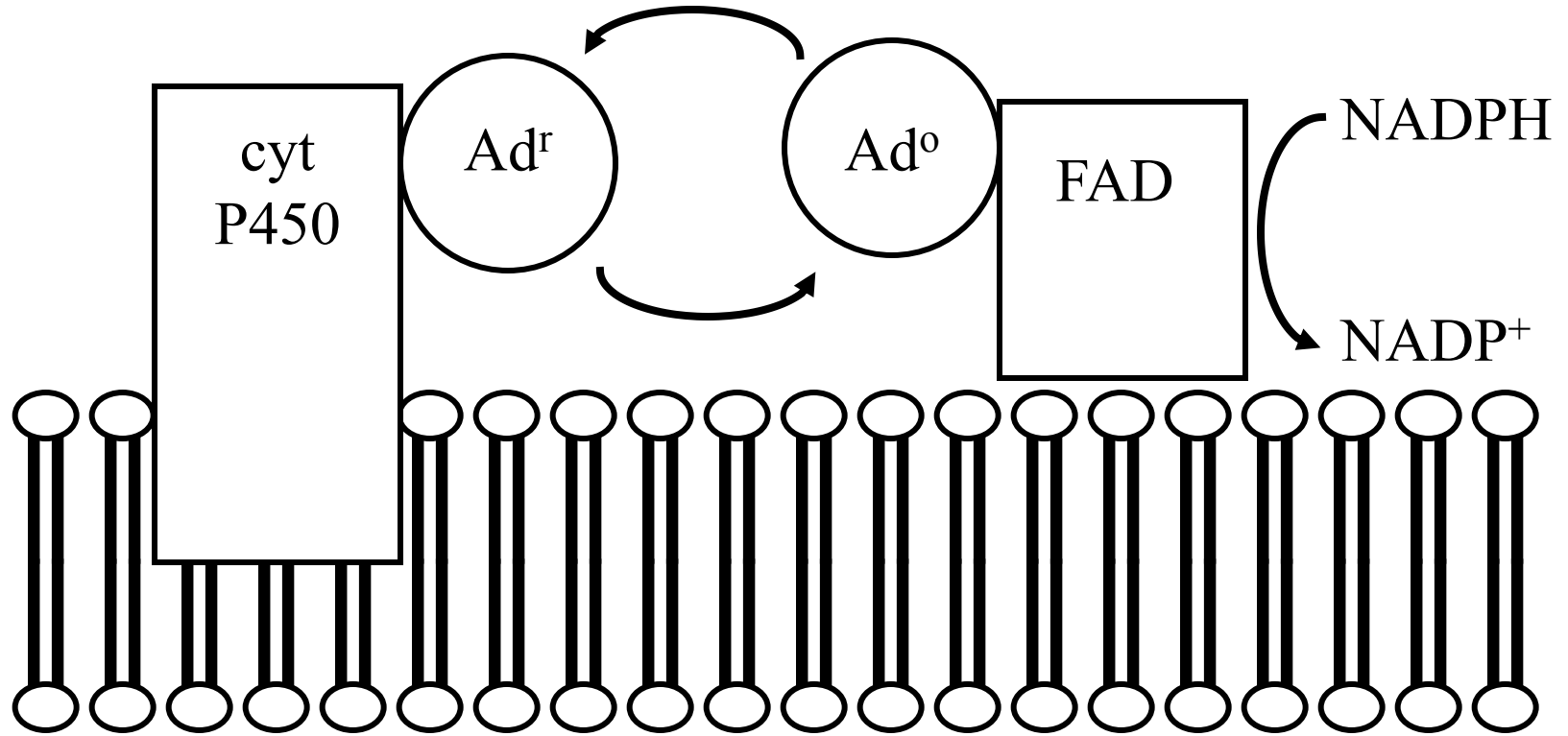
Přenos elektronů na cyt P450 v jaterním endoplazmatickém retikulu

Cytochrom P450 (= CYP)

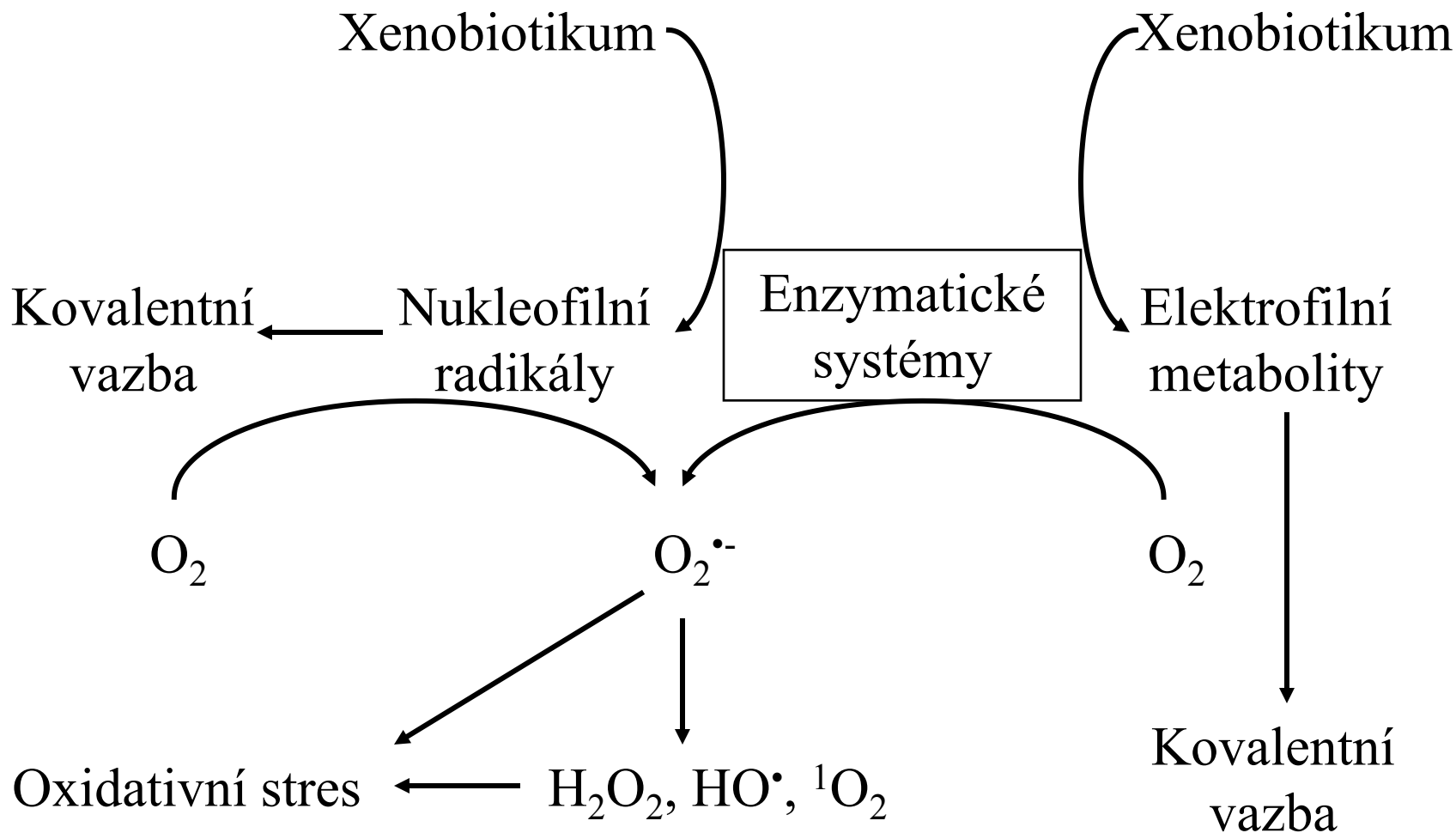
Source: Ghikawa *et al.* 1998

Cytochrom P450 (= CYP)

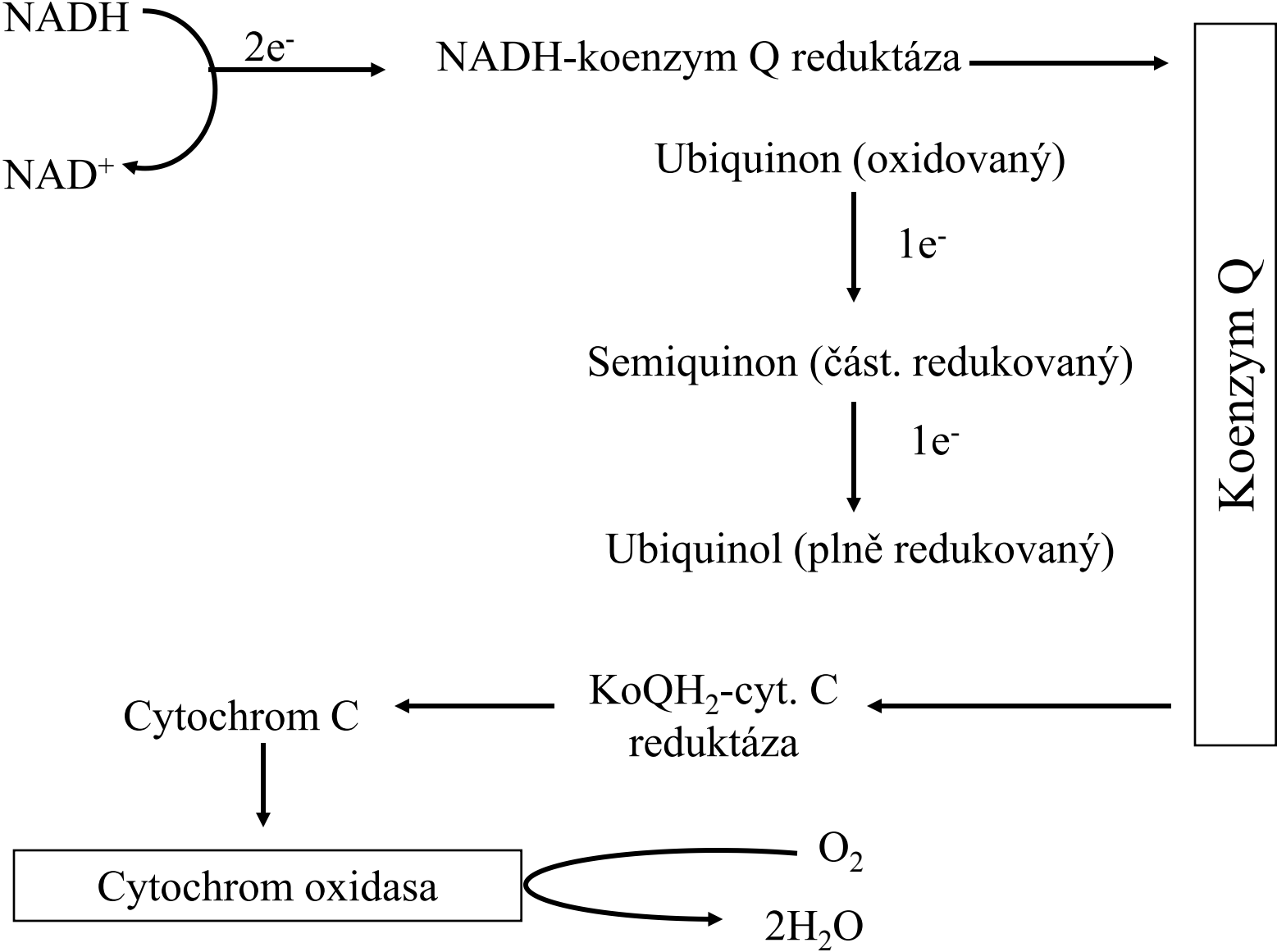
Přenos elektronů na mitochondriální cyt P450

Cytochrom P450 (= CYP)

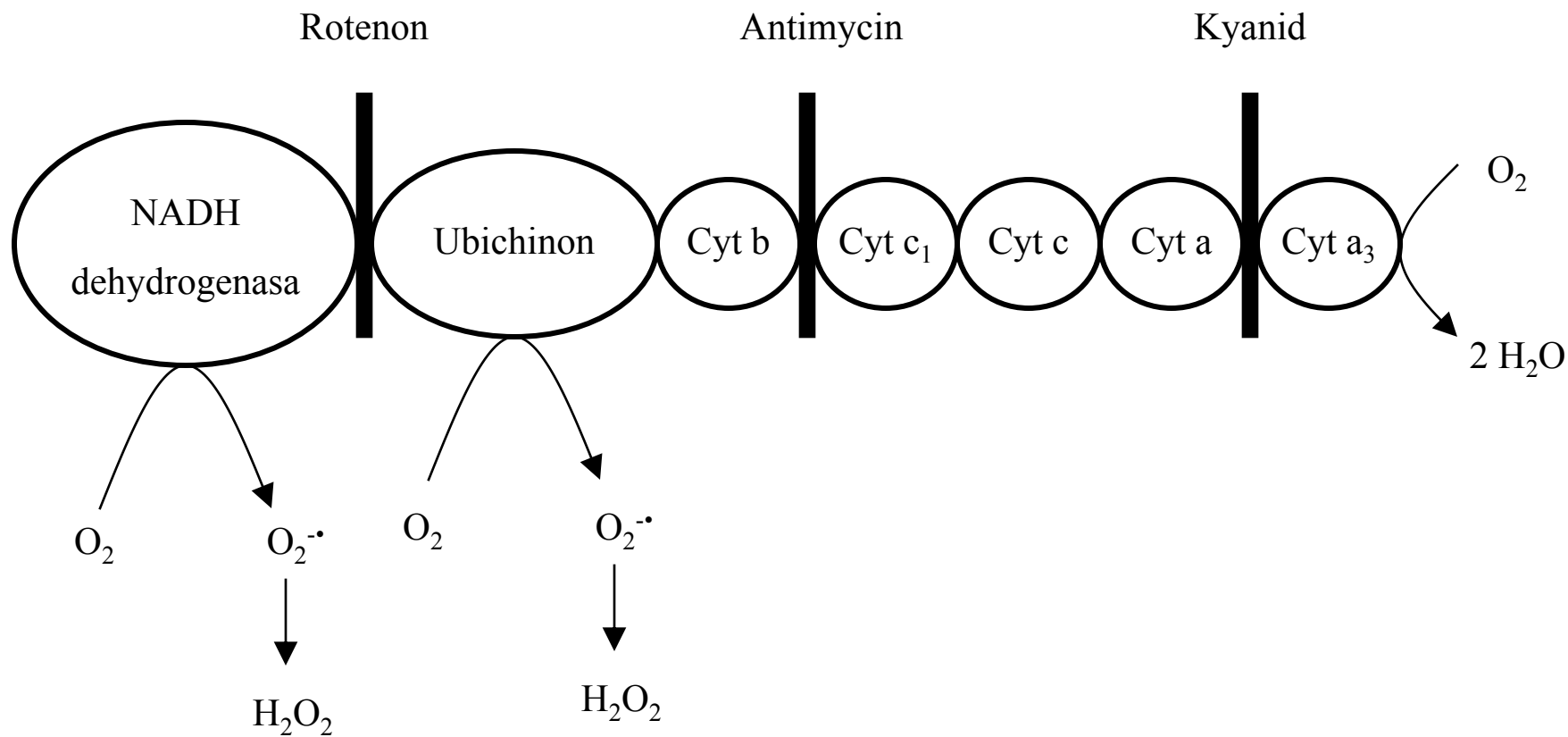

Dýchací řetězec

Produkce superoxidu v dýchacím řetězci

Kolik superoxidu vyprodukuje dospělý člověk?

- dospělá osoba v klidu spotřebuje $3,5 \text{ ml O}_2 / \text{kg} / \text{min}$
  - ~ $352,8 \text{ l} / \text{den}$ (při 70 kg)
  - ~ $14,7 \text{ mol} / \text{den}$
- jestliže $1 \% \text{ O}_2 \Rightarrow \text{O}_2^{\bullet-} \sim 0,147 \text{ mol O}_2^{\bullet-} / \text{den}$
  - ~ $53,66 \text{ mol O}_2^{\bullet-} / \text{rok}$
  - ~ $1,7 \text{ kg O}_2^{\bullet-} / \text{rok}$
- při námaze: až 10x více

Exogenní zdroje volných radikálů

- složky potravy
- léčiva
- UV záření
- ionizující záření
- znečištěné prostředí